

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 filléért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

A székely akció meg- valósulása.

A csiktusnádi székely kongresszuson fölvetett nagyarányú kérdések egyrésze megvalósulás felé közelget. Erre enged következtetni az a terjedelmes jelentés, melyet mi már rövid vonásokban jeleztünk s amely tizenöt rovatban megjelöli a földmivelés-ügyi miniszterium székelyföldi kirendeltségének legközelebbi teendőit.

Hizelgés nélkül elmondhatjuk, hogy a jelentés teljes elismerést érdemlő ügybuzgósággal, lelkiismeretes szakértelemmel öleli föl székely népünk legsürgősebb szükségleteinek nagyrészt s méltán adózunk elismeréssel Dr Kóós Mihály kirendeltségi vezetőnek, aki a székely ügyek mély tudásáról tett ezzel is újabb tanubizonyságot.

Ez a jelentés az összes székelyföldi gazdasági egyesületeknek megküldetett. Épen azért ezt úgy tekintjük, mint a székely akció kiindulási alapját, melyet a gazdasági egyesületek saját viszonyaiknak megfelelőleg beható és meggyőző véleményükkel módosítani hivatottak.

Megismerés céljából, az egyes kérdésekre a kirendeltség által tett konkrét javaslatokat minden vélemény nyilvánításunk nélkül közöljük az alábbiakban. Együttal fölhevítjük a székely-ügy iránt érdeklődőket, hogy esetleges észrevételeiknek szívesen nyitunk teret lapunk hasábjain.

* * *

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYJA.

Etéd község története.

Az „Ifjúsági Egyesület” megbízásából írta:
tarosafalvi Pálffy Aladár.

(1-ső folytatás.)

Nem kis nevezetessége Etédnek az sem, hogy egyik nagy regényírónk, báró Jósika Miklós mint huszárkadét itt katonáskodott (Önéletírása) s bizonyára oly környezet és vidék mint Etéd, nem kis befolyással volt arra, hogy a kis kadétból oly nagy regényíró legyen. Itt említem fel a székely temetkezési szokásokat, melyek Siklódon és Atyhában még nem régiben is, csaknem a maguk ősi alakjukban fennmaradtak, u. i. a katonáskodott férfit még 1866-ban is hun szokás szerint temették el. Ami abból állott, hogy a halott valamelyik közeli rokona, vagy tekintélyesebb falubeli, oldalára szablaty köve lóra ült, üstökét kibontva lovagolt a koporsó előtt, kezében víve a lefordított kopját. A temetőhöz érve a sirba löttek, s behantolás után a kopját a sirra helyezték, melyen a fiataloknak fehér, az öregeknek fekete zászlócska lengett, s ezt meg is ujitották, ha elrongyolódott. (Orbán B. Székelyföld leírása. 140—142.) Ugyanígy maradt fenn a siklódiaknál is, de ma már a lovas kíséretét és diszlóvést elhagyták s egyedül a kopja-tűzést tartották meg, amit magam is láttam.

Ezen szokások bizonyára Etéden, mint ősi székely községben is megvoltak, annál is inkább,

Állattenyésztés.

I. Általános vélemény után javasolja a miniszternek: 1. tekintettel a Székelyföldön az állattenyésztés különleges fontosságára és az 1894. XII. törvények ide vonatkozó rendelkezéseire, a székelyföldi községek elégséges számu és jó apaállatok beszerzésére köteleztessenek; a köztenyésztést szolgáló apaállatok beszerzése szegény községekre nézve a rendesnél nagyobb árkedvezményrel megkönnyíttessék; kivételes esetekben pedig azon szegény községeknek, a melyek a kedvezményről sem tudnak kellő számu apaállatot beszerezni, ingyenes apaállatok engedélyztessenek; 2. a tenyészanyag javítására kedvezményes áron, kivételesen indokolt esetekben pedig arra szoruló kiscgazdáknak részletfizetés mellett is osztassanak ki jó minőségű anyaállatok; 3. állatdíjazásokra a Székelyföldön az eddiginél nagyobb összegek engedélyztessenek; 4. állattenyésztési és értékesítési szövetkezetek létesülése a legmesszebb menő erkölcsi támogatással és a szükséghez mért anyagi segélyvel is előmozdíttassék; 5. Marostorda, Udvarhely és Kisküküllő vármegye területére kiterjedő működési körrel Marosvásárhelyen külön m. kir. állattenyésztési felügyelői kerület létesíttessék.

II. Szarvasmarha tenyésztés. 1. Az összes székelyföldi községek jó tenyészbírák tartására köteleztessenek, illetőleg arra a szükséghez mért s indokolt esetben a rendesnél nagyobb kedvezmények adásával rásegíttessenek. 2. A székelyföldi kiscgazdák között kiváló minőségű s a vidék gazdasági viszonyainak megfelelő fajtájú üszök és tehének a vételár 30 százalékáig terjedhető árkedvezményrel készpénzfizetés mellett, illetőleg indokolt esetben az országos szarvasmarha tenyésztési alaphoz három részletben s 4 százalék kamat visszafizetésének kötelezettsége mellett kiosztassanak. 3. Alakuló tejszövetkezetek mindennemű utbaigazításánál támogattassanak s az első berendezkedés költségeihez való hozzájárulással anyagilag is segélyztessenek.

III. Lótenyésztés. 1. Fedezettési állomások

állami segélyvel megkönnyíttessék, a fedezettési díj mérsékeltségük; 2. községi mének beszerzésénél szegény községeknek minél messzebbmenő kedvezmény adassék; 3. az erdélyi hadtest lóállományából kisorolt, tenyésztésre alkalmas kancák kedvezményes fizetési feltételek mellett székelyföldi lótenyésztő kiscgazdák részére biztosíttassanak; 4. alkalmas helyeken csikólegelők létesítése, fenntartása pénzbeli segélyvel megkönnyíttessék; 5. a Székelyföldön vagy valahol közvetlen közelében katonai csikótelep állíttassék fel; 6. a Székelyföld lóanyagának értékesítésére alkalmas helyen nemzetközi lóvásár létesíttessék és támogattassék; 7. a székelyföldi lovak értékesítésére alakítandó lóértékesítő szövetkezetek úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogattassanak; 8. a marosvásárhelyi lóversenyek jelentősége nagyobb díjak engedélyzésével növeltessek; 9. a népies lótenyésztést szem előtt tartó lókiállítások és díjazások segélyztessenek; 10. a székelyföldi lótenyésztésben propagálandó tájfaj megállapíttassék; és végül 11. a Székelyföldön is minél gyakrabban patkoló tanfolyamok rendeztesse.

IV. Sertésenyésztés. 1. A hazai kondorszörű mongolicasertés tenyésztése egyelőre fenntartassék, e mellett azonban egyes vidékeken a báznai sertés tenyésztése öntudatosan és tervszerűen fejlesztessék. 2. A sertésállomány szaporítására a sertésenyésztésre alkalmas vidékeken kiscgazdák között kedvezményes áron, kivételesen indokolt esetekben részletfizetésre tenyészokcák és süldők kiosztassanak. 3. Köztenyésztésre szolgáló kanok beszerzése szegény községeknek az országosan engedélyezni szokottnál nagyobb kedvezmény adásával megkönnyíttessék. 4. Sertéstartó és értékesítő szövetkezetek segélyztessenek.

V. Juhtenyésztés. 1. A juhállomány szaporítására minél nagyobb számu, megbízható tenyészettől származó anyajuh osztassék ki juhtartó vidékek kiscgazdái között, oly feltétellel, hogy azok beszerzési árából legfeljebb 30 százalék elengedtessek, többi része pedig készpénzben vagy indo-

mert ezen temetkezési szokások egyikét, a sirbalóvést még a legközelebbi időben, mint pl. Nemes János temetésénél 1899-ben, Jakab Ferencnél pedig 1901-ben is gyakorolták, (sajnos német katonai vezényszóra; oh áldott magyar szó! jöjjön el a te hazádban a te országod) fenntartván ez által ezen ősi szokást, mely egyik legerősebb bizonyítéka a székelyek hun eredetének. Hiszen alig van különbség az Attila temetése és a közeli vagy atyhai temetési szokások között.

Az üstökre vonatkozólag megjegyzem, hogy ez nem ősi szokás, hanem az 1562-iki székely felkelés miatt a június 26-án Segesváron tartott országgyűlés határozata szerint büntetésből a fülükől megcsontított székelyek, ezen fogatkozás elfedésére találták ki, s leginkább Pálfalván divott, ahol a legtöbb megcsontított volt. S itt is tartotta fenn magát a leghosszabb ideig, mint a székely szabadságért való küzdelemnek szomorú emléke.

E néhány következtetésen kívül Etéd történetére épügy, mint más vidékeknek, biztos adatunk alig van, egészen a XVI. századig s akkor is oly kevés, hogy a falu viszonyaira igen keveset következtethetünk. De hogy már ezen időben is tekintélyes községnek kellett legyen, legjobban kitűnik abból, hogy a fejedelem, János Zsigmond, a székelyek fékmentésére építendő várak; Székely támad és Székely bánja, költségeire 1567-ben kapunként kirótt 55 dénár adóból, etédi birtokai után 36 forintot fizetett. (Székely Oklevéltár IV. 37—43. l.) Ezen birtokok, azt hiszem az 1562-iki szerencsétlen székely támadáskor, mint a közrendtől elvett birtokok kerültek a fejedelem kezére,

mert Etéd község lakossága is kétségtelen részt vett a székely jogok védelmében. Az 1562. június 26-iki segesvári országgyűlés fosztotta meg a székely gyalogrendet nemesi jogaiktól és a másik két rend, a főnemes (primor) és lófők (primipillusok) alá vetette s a földesuri hatalma alá adta. (Székely Oklevéltár II. 161—167.) S hogy Etédről e jogvédelemben sokan vehettek részt, illetve az egész köznemesség, eléggé bizonyítja az, hogy ugyanazon évi nemesi összeírás szerint csak 9 nemesi család volt Etéden. (Jakab E. Udvarhelym. tört. 269. l.)

A fejedelmi birtok azonban, mely az udvarhelyi vár fenntartására rendeltetett, nem soká volt a fejedelem kezén, mert 1591. július hó 9-én kelt adománylevelével szerint, Báthory Zsigmond fejedelem, Radnóti Kendi Ferenc tanácsosának adományozza. (Orbán B. Székelyföld I. 144. l. I. köt.) De Kendi nem sokáig élvezhette az adományt, mert az 1595-iki gyulafehérvári országgyűlés öt nótásván, Báthory fejedelem ennek etédi jószágait Apaffy Mihály tanácsos és Küküllő megye főispánjának neje Orbay Margittól szűletett fia: Gergely, Ferenc és Mihálynak adományozza. Így megint fejedelmi birtok lett, mert Apaffy Mihályt Erdély fejedelmévé választották és annak is maradt egészen II. Apaffy Mihály fejedelem haláláig. 1741-ben azonban a kincstár pert indított az etédi jószágért azon szomszédok ellen, kik mint székely birtokot maguknak foglalták le. De a pert elvesztette, mert bebizonyosodott, hogy mint ősi székely birtokot, a szomszédoknak kellett örökölniök s különben is már 32 éven át a szomszédok békekességben bir-

Lapunk mai száma 6 oldal.

kolt esetekben részletekben kamatmentesen legyen visszafizetendő; a juhtej feldolgozására és értékesítésére alakuló juhturógyárak indokolt esetekben segélyeztessenek; 3. hivassanak fel a községi elöljáróságok, hogy tekintettel különösen a juh-tenyésztésnél lelkiismeretes és hozzáértő pásztor kódás fontosságára, juhnyájai mellett tapasztalt és erkölcsi tekintetben is megbízható pásztorokat alkalmazzanak; 4. utasítsanak a járási, városi és törvényhatósági m. kir. állatorvosok, hogy a juhok metelykórjára különös figyelmet fordítsanak, kiszállásaik alkalmával a juhlegelőket vizsgálják meg, a veszélyes területeket jelöljék ki, az elöljáróságokat, közbirtokosságok vezetőit, pásztorokat figyelmeztessék a vizes helyeken való legeltetés veszélyeire, a honnan pedig a metely nagyobb arányu felléptéről kapnak jelentést, külön is szálljanak ki a baj okának megállapítására s a szükséges óvintézkedések megtételére a hatóságoknak, gyökeresebb intézkedésre pedig a székelyföldi miniszteri kirendeltségnek tegyenek javaslatot; 5. a székelytúró fogyasztásának és értékesítésének emelésére tétessenek azzal élelmezési kísérletek a katonaságnál, állami birtokokon, állami gyárakban, börtönökben és más hasonló nagy tömegeket fogyasztó intézetekben.

VI. *Baromfitenyésztés.* 1. A köztenyésztés javítására nemes fajtájú himbaromfiak és baromfitörzsek kiosztassanak; 2. a Székelyföldön baromfitelpek létesítessenek; 3. baromfi és tojásértékesítő vállalatok szükség esetén erkölcsileg és anyagilag támogattassanak, baromfi- és tojásértékesítő szövetkezetek alakítsanak és segélyeztessenek; 4. a baromfitenyésztés iránti érdeklődés felkeltésére állatdíjazásokkal és kiállításokkal kapcsolatban vagy azoktól külön a Székelyföldön is minél gyakrabban baromfikiállítások rendeztessenek.

Növénytermelés.

1. A már jelenleg is termelt gazdasági növények vetőmagjainak lehetőleg jobb fajtájú vetőmagokkal való felújítására ily vetőmagvak kedvezményes áron kiosztassanak. 2. Eddig nem termelt vagy elhanyagolt növényfajok termelésének meghonosítására tétessenek a Székelyföldön minél kiterjedtebb kísérletek. 3. Marosvásárhelyen m. kir. magvizsgáló és növénytermelési kísérleti állomás létesítessék.

II. *Szőlőtermelés.* A Székelyföld szőlőtermelő vidékeiről agrárgeológiai felvételek készítsenek. Marosvásárhelyen szőlőszeti és borászati felügyelőség szerveztessék ugyanide mozgóvincelléreként 1—2 szőlőszeti munkavezető beosztassék. 3. a szénkénegezés megismertetésére kedvezményes áron, kivételesen ingyen a szükséghez mért mennyiségű szénkéneget engedélyeztessék. 4. Kérelmező kigazdák használatára szénkénegefeszkendő és peronosporafeszkendő engedélyeztessék. 5. A fel-

ták. (Orbán Balázs: Székelyföld I. 144 lap.) — Nem kis nevezetessége Etédnek az sem, hogy még a nemzeti fejedelemség zsenge korában, 1593. április 26-án, Radnóti Kendi Ferenc közbenjárására Báthory Zsigmond fejedelem 3 országos vásár tartására adott engedélyt. Gyertyaszentelő, Szentháromság vasárnap utáni hétfőre, Szent Mihály napra és heti vásárt szombat napra. (1815-ben a gyulafehérvári káptalan által kiadott hiteles másolat a község levéltárában.)

Azonban heti vásárai, úgy látszik nem használás miatt elvültek, mert Ferdinánd király 1836. október 5-én új heti vásárokat engedélyez szerda napra (Eredeti díszes okmány a község levéltárában.), melyet 1837. szeptember 20-án Sebessy István királybíró nyitott meg. Ugy hiszem, ez is el fog évnülni, hiszen ahhoz köre nincs, hogy a heti vásárait meg tudja tartani.

Basta szomorú korszaka következett Erdélyre, s míg egyfelől sárcolta, rabolta a török, másfelől kizozta, lopta, vallásától, nemzetiségétől meg akarta fosztani a német s nem csoda, ha bekövetkezett azon borzasztó idő, hogy sekerét az ember maga vonta s a kizsárolt, kiéheztetett nép közé, támogatva a természet mostohaságai által, beköszönött az éhínség 1603-ban ugyannyira, hogy a holttesteket is kiásták s megették. (Pálffy A. „Emlékezzünk régiékről”, „Székely-Udvarhely” 1902. 9. sz.) S e csapás bizony nem kerülte el Etédet sem. Itt is szedte áldozatait a borzasztó csapás, mely egész vidékek népességeit kiirtotta. Az ugynevezett „Basta” jegyzékben, melybe a Rudolf király hűségére felesküdték névsorát vezették, 1602. augusztus 11-én Etéd is a 38 udvarhelyszéki faluban van és nem a már ekkor különvált keresztur-fiu székben. (Székely Oklevéltár IV. 284—309.) (Folyt. köv.)

ujtáshoz az állami szőlőtelepekről szőlővesszőknek és oltványoknak szegényebb kigazdák részére kedvezményes áron, jobb módu gazdák részére pedig részletfizetés mellett való kiosztás engedélyeztessék. 6. Szőlőfelújításokhoz karók állami erdőkből lehetőleg kedvezményes áron adassanak. 7. A marosvásárhelyi mintaszőlőtelep kibővítettessék s e telepen a marosvásárhelyi m. kir. borászati és szőlőszeti felügyelő, továbbá az itteni magánvincellérek vezetése alatt szőlőmunkásképzés berendeztessék. 8. Bortermelő községekben pince-szövetkezeteknek, Marosvásárhelyen pedig borértékesítő központi szövetkezetnek alakítása segélyeztessék.

III. *Komlótermelés.* 1. Új komlótelepítésekhez megbízható telepekről szerzett dugványok és karók a lehetőségig mérsékelt áron, egyéb befektetésekre pedig pénzsegélyek engedélyeztessenek. 2. Komlótermelőknél értékesítő szövetkezetekbe való csoportosulása úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogattassék. 3. Komlótermelő szövetkezeteknek mesterséges közös szárítók beszerzésére és berendezésére anyagi segély engedélyeztessék.

IV. *Len- és kendertermelés.* 1. A lentermelés gazdasági előnyei különösen a Székelyföld magas fekvő vidékeinek földmives népével gazdasági előadások, népies füzetek terjesztése stb. révén megismertessenek. 2. Lenvetőmag kedvezményes áron és kedvezményes fizetési feltételek mellett oly mennyiségben bocsátassék kiosztás végett rendelkezésre, a mily mennyiségben azt a székelyföldi miniszteri kirendeltség vagy a székelyföldi vármegyék gazdasági egyesületei évről-évre indokoltan kérelmezik. 3. Utasítsanak a Székelyföldön illetékes kir. kulturmérnökök, hogy a székelyföldi miniszteri kirendeltség felhívására a közigazgatási hatóságokkal együttesen díjtalanul jelöljék ki a kenderáztatókat, díjtalanul dolgozzák ki a községi kenderáztatók tervét és költségvetését. 4. A lentermelés terjesztésére a Székelyföldön alakuló len-beváltó kikészítőtelepek, szövetkezetek vagy részvénytársaságok az 1903. évi 5292. eln. számú rendeletben kilátásba helyezett segélylyel támogattassanak.

V. *Gyümölcstermelés és értékesítés.* 1. A községi faiskolák, különösen pedig községcsoportok közös faiskoláinak beállítása szorgalmaztassék és segélyeztessék. 2. Gy.-szl.-miklóson az áll. faiskola felállítassék. 3. A falusi lelkészek és tanítók részére rendezni szokott gyümölcsészeti tanfolyamra minél több székelyföldi lelkész és tanító felvétessek. 4. Székelyföldi földmivesek gyümölcsöseinek létesítéséhez a Székelyföldön legjobban termő gyümölcsfajokból évenként mindenik székely vármegye gazdasági egyesületének minél nagyobb mennyiségű oltvány engedélyeztessék kiosztásra. 5. Marosvásárhelyen egy gyümölcsértékesítő központi szövetkezeti alapon való létesítése, valamint gyümölcsértékesítő községi szövetkezetek alakítása és a jobb gyümölcstermelő helyeken gyümölcsfeldolgozó telepek létesítése segélyek és eszközök adományozásával előmozdítassék. 6. Gyümölcstermelő községeknek s szövetkezeteknek aszalók, gyümölcsborkészítők, szeszfőzők adományoztassanak. 7. A Székelyföldön átvonuló állami utak gyümölcsfákkal befásítassanak.

VI. *Zöldségtermelésre javasolja:* a Székelyföld zöldségtermelésre alkalmas helyein bolgárrendszerű zöldségtermelő kertészetek állítsanak, a zöldségtermelést ismertető szakkönyvek, eszközök s jó zöldségmagvak papok, tanítók és értelmesebb gazdák között kiosztassanak.

Erdészet.

A) A székely kongresszus határozatainak figyelembevételével és kiegészítésével javasolja:

1. A mivelési ágak elkülönítésére irányuló és már sikeresen mekezdett munkálatok, nevezetesen az erdő és legelő elkülönítés és a más gazdasági hasznosításra állandóan alkalmas erdőterületek kicserélése, illetőleg kikebelezése, ugyszintén a legelő-erdőként kezelhető területek kijelölése a székelyföldi közbirtokosságok és községek erdő és legelőterületein tovább folytattassék; továbbá ahol az állami kezelés alatt levő erdőbirtokokhoz nagyobb terjedelmű és arra alkalmas nyílt fütermő területek is tartoznak, ott az okszerű legelőgazdaságnak gyakorlati uton való meghonosítása végett az erdőgazdasági üzemterekben az erdei legeltetés területi szabályozásán kívül, ezen területek mikénti feljavítása, gondozása és okszerű használata is előirassék. 2. Az állami kezelés alatt álló erdők és kopárterületek évi kezelési általány díja, legalább az értékesítési viszonyok javulásáig a lehető legkisebb összegre leszállítassék. A kényszer erdőeladások s illetve

erdő elvesztegetések a lehetőségig megakadályoztassanak; indokolt esetekben p. o. arányosítási vagy más súlyos közterhek viselésére, erdőkezelési és őrzési, valamint kepemegváltási s más közérdekű alapok létesítésére, ugy mint eddig is történt, rendkívüli erdőkihasználások engedélyeztessenek; beható tanulmányozás tárgyává tétessék az, hogy a székelyföldi erdők belterjesebb kihasználása és jobb értékesítése miként és minő intézkedések által volna gyakorlatilag előmozdítatható?

B) A kongresszus határozatain kívül:

4. közzgazdasági érdekből igen kívánatos volna, ha a Székelyföldön a kopárok befásítása, az államerdészet kezelése alatt álló kötött forgalmu birtokokon örvendeten előhaladó munkálatokkal karöltve és a vízmosások megkötésével is kapcsolatban — teljes erővel a magánkopárokba tereltetnék át és az erdőítésnek különösen a tagosítatlan községi határokon való sikeres keresztülvihetése végett minden lehető előkötvetnék arra nézve, hogy a számos apró parcellákból álló magánkopárok, az állami erdőtiszték kezelése alá kerüljenek. A vízmosások árkok helyszíni felvételének és megkötésének előmozdítása céljából pedig a miniszteri kirendeltség felhatalmaztassék, hogy ott, ahol szükségesnek mutatkozik, a vízmosások árkok helyszíni felvételét és a megkötési munkálatok teljesítését közvetlenül megindíthassa és hogy az eljáró tisztviselők közül a járási főszolgabírák utiköltségeinek fedezéséről gondoskodják. A kötött forgalmu birtokokon levő és a mezőgazdasági törvény 13. és 14. §-ai alapján kijelölt vízmosás és kopárterületek, miként az erdőtörvény 165. §-a alapján felvettek, az 1898. évi XIX. t. c. 1. §. g) pontja értelmében szintén állami kezelésbe vétessenek. 5. Egyfelől az erdők fentartásának és az erdővagon biztosításának emelése s illetve az erdőörzés tökéletesítése, másfelől az erdőörzési költségek lehető apasztása végett mindenütt, ahol az kívánatos és lehetséges, az erdőörzi szervezet a mezőörzséggel való célszerű egyesítés által fejlesztessék és ahhoz képest az 1894. évi XII. t. cikk végrehajtása tárgyában 48000—894. sz. alatt kelt rendelet 74. §-ának az erdő- és mezőörzi szolgálatra vonatkozó intézkedései módosítottassanak. 6. Az érdekelt erdőbirtokosok ráveendő, hogy az erdőörzi személyzetnek a gazdasági munkássegélypénztárba való beiratása által azok nyugdíjellátásáról gondoskodjanak s hogy ezen törekvésben az állam által lehetőleg támogattassanak. 7. A kisbirtokosok véderdeinek használati tervei az államerdészet által díjtalanul elkészítessenek és végül 8. amennyiben az állam részére közzgazdasági tekintetből erdők vásároltatnak, e vásárlás elsősorban a Székelyföld határszéli erdeire irányítandó, feltéve, hogy azok méltányos áron megvehető.

Legelőgazdaság.

1. A székelyföldi miniszteri kirendeltség gazdasági szakközegei legyenek segítségére a közbirtokosságoknak a célszerű legeltetési rendtartások kidolgozásában, nevezetesen a birtokosságok meghallgatásával, a helyi viszonyok figyelembevételével s a járási főszolgabírák közbejöttével rendre az egész Székelyföldön dolgozzák ki a közös legelők használati rendjét, jelöljék meg s a legeltetési rendtartásba vétessék fel a legelőkön végzendő javítási munkálatokat, a célszerű legelőgazdasághoz szükséges berendezések létesítése iránti intézkedéseket. E legeltetési rendtartások szigorú betartása állandóan ellenőriztessék. 2. Szegényebb közbirtokosságok oly legelőjavítási és berendezési munkálatok végzésében, amelyek pénzkiadással járnak, ha ezt teljesíteni képtelenek, anyagilag is támogattassanak. 3. Oly községek, amelyeknek nincs közlegelőjük, ilyenek szerzésére minél hathatósabban segítsenek. 4. Az állam által megvásárlandó székelyföldi havasokon legelők alakítsanak s azok előnyös feltételek mellett kiadassanak.

Telepítés.

1. A telepítésről, birtokfeldarabolásról és járadékirtokképzésről a már kidolgozott törvényjavaslat elveinek megtartásával mielőbb külön törvényt alkottassék. 2. A székelyföldi telepítés főként a meglevő községek határában levő s eladóvá vált birtokok feldarabolására olcsó havasi, határszéli telepítésekre és városok melletti kisebb telepek létesítésére irányítottassék. 3. Romániában élő földmives magyarok székelyföldi telepeken való elhelyezésére különös gond fordítottassék s a hazatelepülés szükség esetén külön anyagi támogatással is megkönnyítettessék.

Munkásügy, kivándorlás.

1. Az akcióval kapcsolatban a gazdasági és ipari munkás közvetítést felölő közös feladatkörrel Marosvásárhelyen külön székelyföldi munkásközvetítés szerveztessék. 2. E munkásközvetítés révén távol vidéki munkára elszerződött székely munkások az odautazásban segélyeztessenek. 3. A székelyföldi erdőmunkásoknak az országos gazdasági munkásegélypénztárba való belépése vagy legalább baleset elleni biztosításuk szorgalmaztassék. 4. A tutajosok jogviszonyai a dolog természetének megfelelően szabályoztassanak. 5. A munkásházák építésére szánt költségvetési tételből székelyföldi földmives munkásoknak különösen városok melletti letelepedése támogatassék. 6. A székelyföldhöz közeli állami telepek telephelyeinek kiadásánál a romániai kivándoroltak közül jelentkezők kérelmei, amennyiben a feltételeknek megfelelnek, első sorban vételessen figyelembe.

Gazdasági háziipar.

1. Alkalmi vásárokon, kiállításokon való részvétel által s eladási kísérletekkel az értékesíthető székelyföldi háziipari cikkek kiválogattassanak. 2. Értékesítésre alkalmas és a Székelyföldön háziiparilag előállítható cikkek mintái beszereztesse s oly községekben, a melyekben azok előállítása remélhető, kiosztassanak. 3. Ilyen és egyéb értékesítésre alkalmas cikkek készítésének tökéletesítésére tanfolyamok rendeztessenek. 4. Kosárfonó háziipar anyagának beszerzése nemes füztelepek létesítésével, egyéb cikkek anyagának beszerzése pedig szövetekezeti uton megkönnyítessék. 5. Gazdasági háziipar tökéletesebb és jövedelmezőbb gyakorlásához megfelelő eszközök segélyként adassanak. 6. A Székelyföldön készített háziipari cikkek értékesítése szövetekezeti uton vagy más alkalmas módon biztosítassék. 7. A székelyföldi iparmuzeumban az itt készült háziipari cikkek nyilvántartására, készítésének tökéletesítésére és szabályozására, valamint értékesítésének megkönnyítésére külön háziipari osztály szerveztessék.

Hitelügy.

1. Oly jelzálogintézetek, a melyek a székelyföldi kisbirtokos földmives nép terhének átkonvertálására 300 koronától kezdődő előnyös feltételű törlesztéses jelzálogos kölcsönöket kedvező feltételek mellett olcsón és könnyen, főként pedig a Székelyföldre kihelyezendő képviselőseik révén folyósítanak, ebben a kirendeltség részéről erkölcsileg s a körülményekhez képest anyagilag is támogattassanak. 2. A személyi hiteligny kielégítése főként a hitelszövetkezetekhez tereltesse s e célból hitelszövetkezetek alakulása a kirendeltség közbenjárásával szorgalmaztassék és minden ily szövetekezet az országos központi hitelszövetkezet kötelekébe bevonassék. 3. Indítassanak meg a tárgyalások oly irányu törvényi intézkedés előkészítésére, mely a 2000 koronát meg nem haladó kölcsönök bekebelezésének bélyeg-és illektmentességét biztosítja. (Vége köv.)

Tan- és nevelésügy.

Az udvarhelymegyei tanítóegylet 1903—904. évi rendes közgyűlését Székelyudvarhelyen folyó évi május hó 11-én az óvoda nagytermében fogja megtartani. Tárgysorozatának legfőbb pontjai a jelentések és a számadásokon kívül, a nyűr folyamán megtartandó VI-ik egyetemes tanítógyűlés több tárgyainak részletes megvitatása és azokról való javaslatétel. A meghívót különben egész terjedelmében közölni fogjuk lapunk jövő számában.

Méhészeti tanfolyamok. Vármegyénk kir. tanfelügyelője ezuton figyelmezteti a tanítószágot és az érdekelt köröket, hogy a gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben nyolc időszaki méhészeti tanfolyamot tartanak a következő beosztás mellett: május 1—12-ig és folytatólag 25-től június 14-ig földmives kigazdák; június 18—30-ig lelkészek, július 1—21-ig és 24-től augusztus 13-ig néptanítók, augusztus 18—31-ig nők; végül pedig szeptember 3—16-ig és 17-től 30-ig erdőőrök számára. Mindegyik tanfolyam hallgatói annak tartama alatt teljes ellátásban díjtalanul részesülnek. Pályázati kérelmek 1 K bélyeggel ellátva a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez címezve felettes hatóságuk útján, a földmivesek és más foglalkozásuak pedig közs. előljáróságának ajánlásával ellátva, az illető tanfolyam kezdete előtt legalább 20 nappal benyújtandók.

Iparügyek.

A közös hadsereg és a honvédség lábbeli szükségletének szállításában részt vesznek a kisiparosok is a rendszerint augusztusban kihirdetett pályázat alapján, a mikor egyuttal megállapítanak a munkáarak is. Minthogy azonban a munkák rendszerint a pályázat után félévvel kerülnek csak kiosztásra, a kisiparosokat az a kár éri, hogy időközben emelkednek a bőrarak és így jelentékeny veszteséget szenvednek. Emellett az is nagy hátrány, hogy még abban az esetben is, ha tudott a dolog a bőrarak emelkedése, a lábbeliek árát alig emeli a kincstár 1—2 százalékkal, holott a bőrarak emelkedése a 15 százalékot is megszokta haladni. E méltánytalan eljárás orvoslása iránt a magyar kormány — mint a „Gazd. Tud.” jelenti — tárgyalásokba bocsátkozott a közös hadügyminiszteriummal s kilátás van rá, hogy a dolog már az idén a kisiparosok meglegedésére rendeztetik.

Különfélék.

Imádság.

Megint téged keres szemem
Sorsunk örök vigasztalója:
Jöjj, jöjj el hozzám Istenem
És szállj a kis rózsabokorra,
Vagy ujjadat huzd rajta végig
S már bimbaja feslik, fehérlik.

Az angyaloknak álmaim
Hintsd szét fölötté éjszakára
S oly büvös szép világba vidd,
Rezegjen minden kicsi ága,
Rajt' angyal üljön szép fehérbe,
Nevető tündér levelére.

Ki szövögeted álmaimk
Szivárványos magas egedben,
Csak hozzád szólok én megint:
Uram, uram, hallgass meg engem
S adj életet az ősi ágnak,
Vidám tavaszt a kis virágnak!

Mikor az éjcsend megtörik
S korai fényben rezg a pára
És szirma gyönggyel gyöngyözik,
Uram, fűröszd meg napsugárba!
Reá dalos madárka szálljon
S rólad daloljon, téged áldjon.

... Szivembe dal és ajkamra mosoly,
Én nem tudom, mi van velem ma,
Illat, virág, lomb, dal mind egybefoly
Szivárvány játszik ablakomba...
Künn szélvihar zug s föl sem is veszem,
Imádkozom érefted gyermekem.

Tarcsafalvi Albert.

M. t. olvasóinkhoz. A „Székely-Udvarhely” tizedik évfolyamának második negyedére ezennel előfizetést nyitunk s lapunk igaz barátaihoz azt a tiszteletteljes kérést intézzük, hogy lejárt előfizetésüket megújítani, esetleges hátralékaikat kiegyenlíteni és a „Székely-Udvarhely”-et ismerőseik körében ezután is megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” ezentul is h e t e n k i n t k é t s z e r : esütörtökön és vasárnap, tehát minden héten kétszer karolja fel a székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól: híven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székelység legvitalisabb érdekeit. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amugy sem lehet sok — bőven visszatérül általt, hogy legjobb tehetségünk szerint, munkatársaink hathatós támogatásával, mindig oly közleményeket kívánunk adni, melyek a „Székely-Udvarhely” hatáskörébe tartoznak s a közérdeket valóban előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folyton fokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfelelhessünk. — A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmen-

tes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, melyet mindenkinek készséggel és ingyen küldünk meg.

— **A miniszteri kirendeltség nálunk.** Balogh Vilmos miniszteri tanácsos, székelyföldi miniszteri megbízott és Dr. Koós Mihály kirendeltségi vezető pénteken délelőtt városunkban időztek s Dörner Béla udvarhelymegyei megbízottal együtt résztvettek a vármegyei Gazdasági Egyesület választmányának igen népes, ezalkalomra összehívott értekezletén. Hollakfy főispán, egyleti elnök s a vármegyei akció lelkes vezére, igen meleg szavakkal üdvözölte a miniszteri biztot, akihez most először velt szerencsénk körünkben. Hivatkozott a földmívelésügyi kormány eddigi hathatós támogatására s reményét és bizalmát fejezi ki, hogy az hova-tovább fokozódni fog. Igáretet tesz ugy a maga, mint a vezetése alatt működő egyesület nevében, hogy az akciót ezután is lelkiismeretes hivatottsággal támogatják, de viszont a kirendeltség teljes bizalmát és jóindulatát kéri, mert ha így a társadalom és kormány karöltve halad, a siker elmaradni nem fog. A miniszteri megbízott rövid szavakban nagyon szépen megköszönte a szívélyes üdvözlést s az idő rövidségét tekintve, a szót átadta Dr. Koós titkárnak, aki szinte magyarázatát adta annak, hogy eleddig az akció a külvilág előtt még csak a beszélgetés képét mutatta. Ennek az oka abban keresendő, hogy a székely kongresszus annak idején egész összefüggéstelenül rámutatott a bajokra, de igen sok ügyet figyelmen kívül hagyott, másrészt pedig csak theoreticé vizsgálta s így a gyakorlati kivihetőség fonalát tapasztalati alapra kellett helyezni. Nem egyes csudaszerű dolgokkal, hanem a székelység összes bajainak felölölésével kívánunk segíteni. Hábár csakis a földmívelési kormány körébe tartozó ügyeket vették programba, más kormányzatoknak is kéri segítségét. Hivatkozik a miniszteriumhoz tett jelentésére, melyet nem akar részletezni. E helyett arra kéri az egyesületet, foglalkozzanak az abban fölvetett eszmékkel, melyek felszínre hozása után most már a gazdátársadalomnak kell dolgozzék saját javára. A kirendeltség ehhez a munkához idehozza a földmívelésügyi miniszterium erkölcsi és anyagi eszközeit, de a gazdák helyett nem csinálhatják az akciót. Különböen elismeréssel mondhatja, hogy az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület e téren eddig is előljárt s az összes székelyföldi egyletek egyuttvéve sem dolgoztak annyit, mint ez egymagában. Szolgáljon tehát buzdításul kijelentése a továbbiakra. Jelzi azon sürgős teendőket, melyek az akció keretében most valósítandók meg és a melyekre költséggel is rendelkeznek. Ilyenek a kivételes árkedvezményvel kiosztandó bikák és anyaállatok, valamint 2000 drb bárányos juh kiosztása. Ez utóbbinál folytatják a Sövidéken megkezdett irányt Pálfalvától a felső vidék felé. Ezenkívül szintén e tavaszon 180 drb mangalica felbugatott sertést osztanak ki 50—60 koronás kedvezményes árárt. Jelzi, hogy népies kiállításokra 800 K áll az egyesület rendelkezésére. Ezt tehát még a folyó évben felhasználhatják. Az értékesítő és fogyasztási szövetekezeteket egyszersmindenkori 2000—2000 K-ás segélyben részesítik. Több városban s így Székelyudvarhelyen is értékesítő központot fognak fölállítani teljesen szakképzett egyén vezetésével. De előbb alakítsanak megfelelő számu szövetekezeteket. Dr. Koós ezen kijelentései közben Dr. Demeter Lőrinc főszolgabíró, Ugron János orsz. képviselő, Ugron Zoltán, Pálffy Dénes, Dr. Gyarmathy Dezső, Orosz Lajos és Konez Ármín földbirtokosok, Lőrinczi István székelykereszturi unit. pap, gazdaköri elnök és Lajos János bögozi ev. ref. pap szólaltak föl s tettek igen figyelemre méltó megjegyzéseket. Hollakfy főispán pedig örömmel állapította meg, hogy a székely akciónál már a végrehajtás stádiumába jutottak; felemlítvén a küszöbön levő jötémenyeket, melyek elhatározott tények. Köszönetét fejezi ki ismételtlen a földmívelésügyi kormánynak és képviselőinek. A kisbirtokos osztály fölsegítésnél nagyjelentőségűnek tekinti a kirendeltség ama kijentését, hogy az akció keretében készséggel támogatják, mert a tenyészanyag előállításánál nagy szolgálatokat tehetnek az ügy érdekében. A trágyázás kedvezményezése s a földvitelintézet kirendeltségének állami segélyvel való vi-szahozatala, mind sürgős szükségletek. Azon ohajtásának adott kifejezést, vajha az egyesület minden összejövetelen a maihoz hasonló eredményekről vehetnének tudomást. Az értekezlet előtt és befejezése után a jelenvöltakat főispánunk bemutatta a miniszteri biztosnak s ezzel az értekezlet véget ért.

— **Közgyűlések.** A polgári önképző- és segélyező egyesület — mint előbb is jeleztük — ma (vasárnap) d. u. 2 órakor saját helyiségében; a „Timárok hitel- és raktárszövetkezete” pedig d. u. 3 órakor Daróczy Miklós házában tartja meg évi rendes közgyűlését, melyre ismételtén főtárgyjuk az érdeklődők figyelmét.

— **Az áll. főreáliskola** f. hó 11-én d. e. 10 órakor az 1848-iki törvények szentesítésének emlékére hazafias ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Nyitány, előadja az ifj. zenekar. 2. Ünnepi beszéd, tartja Ferencz Tivadar tanár. 3. Riad., Rudassytól, előadja az ifj. énekhar. 4. Szeresd hazádat, Reviczky Gyulától, szavalja Bartos S. VII. o. t. 5. Hymnus, Erkel F-től, előadja az ifj. énekhar.

— **Jánosfalvi ifj. László Domokos** volt körjegyző életének 35-ik évében e hó 8-án hosszúságú szenvedés után elhunyt. Temetése ma d. u. 3 órakor, az unitár. szertartás szerint történik meg báró Orbán Balázs-utca 8. sz. lakásáról. Az elhunytban László Domokos kir. törvényszéki bíró fiát és Barabás András árvaszéki elnök sógorát vesztette el.

— **Választmányi ülését** vármegyei Gazdasági Egyesületünk e hó 12-én (kedden) d. u. 3 órakor tartja a megyeház kistermében.

— **Elszámolás.** A helybeli jótékony nőegyesület közelebről megtartott táncvigalommal egybekötött műkedvelői színelőadásán bevétel 348 K 40 f (felülfizetés ebből 2 K), kiadás 279 K 30 fillér és így tiszta jövedelem 69 K 10 f volt.

— **Az adóhátralékok behajtása** körüli eljárásra vonatkozólag a hivatalos lap közelebbi számában megjelent kormányrendelet többek között a következőket mondja: Az 1904. év első hat hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1904. évi IV. t. cikk 4. §-a felhatalmazta a m. kir. pénzügyminisztert, hogy az 1903. évi második, harmadik és negyedik, valamint az 1904. év első negyedéből származó adóhátralékok törlesztéseire oly adókötelesek, akik fizetési halasztás engedélyezése iránt folyamodnak, e halasztást a késedelmi kamat teljes elengedése mellett adhassák meg. Ennek a célnak elérésére, valamint a követendő eljárás egyszerűsítése és könnyítése végett a következőkben rendelkezem. Felhatalmazom a kir. pénzügyigazgatóságokat, hogy mindazok az adózók, akik azt a folyó évi szeptember hó 1-ig kérik, ha reájuk nézve a fentebb részletezett körülmények fenforognak s a követelés veszélyeztetve nincs, az 1903. évi május hó 1-től a folyó 1904. évi április hó 1-ig terjedő időből származó egyenesadó tartozásaikra ugyanzintén azokra a hátralékos köztartozásokra is, melyek a pénzügyi hatóságok felügyelete alatt hajtataknak be, a jelen rendeletben meghatározott korlátokon belül fizetési halasztást engedélyezhessen. A halasztás részletfizetések engedélyezésével adandó meg, úgy azonban, hogy az utolsó részlet esedékességi ideje 1905. évi szeptember hó végén túl nem állapítható meg. A részletek mértékét, azok befizetési idejét a pénzügyigazgatóság a körülményeknek gondos mérlegelésével fogja meghatározni. A halasztás az egyenesadó hátralékokra kamatmentesen adható, oly világos kikötéssel és figyelmeztetéssel azonban, hogy ez a halasztás már az 1904. évi április hó 1-én és azután esedékes folyó tartozásokra ki nem terjed; azok tehát esedékességük szerint, illetőleg a befizetésre az 1883. évi XLIV. t. cikkben megállapított határidőkben pontosan beszolgáltatandók, továbbá, hogy egy a folyó tartozás, valamint bármely hátralékos részlet befizetésére elmulasztása a kedvezmény elvesztését vonja maga után, minélfogva ily esetekben az egész tartozást egyszerre esedékessé válik s törvényes járulékaival együtt behajtandó lesz. Abban az esetben, ha a halasztást kérő adózónak még az 1903. évi május hó első napját megelőző időből is volna hátraléka, a halasztás engedélyezése határozottan ahoz a feltételhez kötendő, hogy az ily régi hátralék rövid záros határidő alatt befizetessék. A fentiek szerint halasztást engedélyezhetnek a kir. pénzügyigazgatóságok mindazoknak, akiknek egy évi tartozásuk 500 koronát meg nem halad. Az ennél nagyobb adófizetők folyamodásai hozzájárulástól mentesülnek. Az adózók a részletes fizetés engedélyezésére irányuló kérelmeket külön-külön vagy együttesen nemcsak írásban nyújthatják be, de szóbelileg is előterjeszthetik és pedig nemcsak a királyi pénzügyigazgatóságok által megfelelően utasítandó királyi adóhivataloknál is. A királyi adóhivatalok a náluk benyújtott vagy jegyzőkönyvbe vett kérelmeket kötelesek fölöttes pénzügyigazgatóságuknak haladéktalanul beküldeni. A fizetés halasztások engedélyezésére irányuló

kérelmek (folyamodások) a bélyeg- és illetéki díj-jegyzék 14. tétel szám p. pontja alapján bélyegmentesen fogadandók el.

— **A cukorrépa sikeres termelésének titka.** A cukorrépa termelés iránt gazdáink kedve már kissé alább hagyott. Még néhány évvel ezelőtt boldognak érezhette magát az, ki valamely gyárral szerződést köthetett, addig ma épen megfordítva áll a dolog; valósággal a gyárosok járnak a termelők után, kapacitálva a termelésre. A gazdák e magatartása részben arra vezethető vissza, hogy a gyárosok tulságos követelményekkel léptek fel a termelőkkel szemben, a mely követelmények nem állottak arányban a jövedelmezőséggel, de másrészt az is tény, hogy a jövedelmezőség csekély mérvének maga a gazdaközönség is oka, mert nem jár el a cukorrépa termelés terén kellő szakavatottsággal. Ha valahol, úgy épen a cukorrépa termelésnél legnélkülözhetlenebb a kellő szakértelem s fáradtságot nem ismerő tevékenység, mert elkezdve a szántástól egészen a kiszedésig, minden egyes munkát a legnagyobb rigorozással eszközözendő. Első sorban is jó talaj kell, azt jól kell munkálni, tápanyagokkal bőven ellátni s különösen mézszel és foszforsavval gazdagítani. Biztosítani kell a jó és olcsó munkaerőt, meg kell tenni a védelmi intézkedéseket s a termelési költség radikálása céljából gondoskodni kell jó munkagépekről. Ime ezekben áll a sikeres termelés titka.

— **Olcsó nyelvész-tár.** Dr. Szinnyei József Magyar tájszótár (2 kötet, 1578 és 1096 lap, 4°, erős vászonkötés) eddigi bolti ára 42 korona volt, most 20 koronáért kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala utján.

— **Zongoratanítás.** Az oly fiatalon elhunyt Mihalovits Béla tanár özvegye a Petőfi-utcaiban költözve, ott nemsokára zongoratanítással szándékozik foglalkozni. Ajánljuk a közönség jóindulatába, mint olyant, ki a kolozsvári konzervatóriumnak volt jeles növendéke és most ily módon kénytelen magának és két árvájának a mindennapi kenyeret megkeresni.

— **Hogy lehet nagy hasznot elérni a baromfi-tenyésztésből?** Csak úgy és akkor, ha olvassuk és megismerjük azokat a nagyfontosságú és nélkülözhetetlen eljárásokat, melyek a sikert biztosítják. E szempontból a gazdák, baromfi-tenyésztők és tenyésztők figyelmébe ajánljuk a „Baromfi-tenyésztés” című képes heti szaklapot, a melyet Hreblayné Dedinszky Adél szerkeszt. E szakfolyóirat felöleli a gazdasági- és sportbaromfi-, éneklő- és diszmadár-, galamb és házinyul tenyésztési és értékesítési kérdéseket. A baromfi-tenyésztés minden ágáról közölt nagyszámú cikkeket mindig a legjellegesebb tenyésztők írják. A lap hetenkint 12—16 oldal terjedelemmel és igen szép illusztrációval jelenik meg s az ország minden részében el van terjedve. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Aki 3 egész évi előfizetést szerez s annak egész évi előfizetési díját a 8 K egyszerre beküldi, az egy éven át ingyen kapja tiszteletpéldányként a lapot. Mutatványszámot ingyen és bérmentve szívesen küld a kiadóhivatal Budapest, VIII., Nap-utca 19. Ugyanott megrendelhető a „Tyuktenyésztés” című II-ik kiadást ért baromfi-tenyésztési szakmunka, amelyet Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő irt s a mely 200 oldalon, 90 képből ismerteti a tyuktenyésztési tudnivalókat és fajtákat. Ára 3 korona 20 fillér. Ugye szaklap, mint e munka egyetlenegyre törekvő tenyésztő kezeiből sem hiányozhat.

— **Minő burgonyák legalkalmasabbak közep-kötöttségű földre.** A burgonya egy része még ugyszólván a földben van s már is felvetjük a kérdést, hogy minő burgonyát termeljünk közep-kötöttségű talajokon. Tesszük ezt azért, mert sokkal olcsóbban juthat a gazda jó vetőgumóhoz, míg a téli hónapokban, mint kora tavasszal, midőn a gazdasági munkák felhalmozódása miatt nem igen ér reá sok időt fordítani arra, hogy vetési szükségletét hogyan és honnan szerezze be. Közepkötöttségű talajra, mely ősszel rendszeres megmunkálásba részesül, jó kulturerőben van a tavasszal még műtrágyát is kap. Legjobb a Doléga, Topas, Fortuna, Reichskanzler, Imperator és Professor Märker.

5 fillérért megtekinthetők az ország egyik legnagyobb női divatruházának tavaszi és nyári újdonságai. Kérje Nagysád egy levelezőlapon mintagyűjteményemet s elküldöm azt ingyen és bérmentve. Tartalmazza a következő tételek mintáit: 3000 vég tavaszi és nyári divatszövet 120 és 140 cm. széles 65 krtól 3 f. 25 krig. 15000 vég mosóruha különböző minőségben 24 krtól 1 f. 20 krig. Weiner Mátyás női divatruház, Budapest, Andrassy-ut 3.

— **Eladó telek** Orbán Balázs-utca 4. szám alatt. Értekezhetni lehet Baló Zsigmond aranyművessel.

3 szoba, konyha, pince, külön udvar, kert s egyéb hozzátartozó építményekkel az Attila-utca 24. házszám alatt ápril 24-től kiadó. Értekezni lehet János Ferenc kir. ügyész-ségi irnokkal.

Csarnok.

Székely tiu.

Akármilyen kincset
Adjon ez az élet,
Édes székely földem
El nem hagyjak téged:
Mindig veled érzek!

Akármilyen rangot
Kináljanak nékem,
Szegény sorsomban is,
Örök büszkeségem:
Az én székelységem!

És ha majd a haza
Áldozatra kér fel,
Megmutatom karra,
Megmutatom észszel:
Mit tehet a székely!

Fülei Sz. Lajos.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Azon alkalomból, hogy a székelyudvarhelyi kántortanítói állomást, 12 és félevesi működés után végre is elkeltt, hogy hagyjam, s az ezen idő alatt szerzett sok jóbarátaimtól, az idő rövidsége miatt lehetetlen személyesen elbucsoznom; nagyon szépen kérem egy pár bucsuzó soromnak becses lapjában helyet adni kegyeskedjék.

A velem mindenkor éreztetett szíves jószágukért fogadják forró köszönetemet:

Az Udvarhely főesperesi kerület Főtiszteendő papsága összesen. — Különösen pedig azon plebános urak, kik közelebbi barátságukba fogadtak s szeretetükkel halmoztak el; fogadják bucsuzásul szívből jövő nagyrebucsolésem nyilvánítását s kezesókomat.

Udvarhelymegye összes tanítói kara, Udvarhely város minden rangu tanintézetének tanárai és tanítói, Udvarhely vármegye, Udvarhely város összes hivatalnokai kara, ideszámítva az általam olyan nagyrebucsoló községi és körjegyző barátaimat is.

Végül fogadja köszönetemet Udvarhely város összes lakossága, — vallás különbség nélkül. — Ohajtom, hogy a jó Isten sok örömben részesítse e kedves város lakosságát! — Tartsanak meg szíves emlékekben.

Székelyudvarhely, 1904. ápril 6-án.

Gál Sándor,
róm. kath. kántor.

* Ezen rovatban minden közérdekű felszólalást díjtalanul, de a beküldő felelősségére közöl a Szerk.

Közgazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazd. Egyesület elnökségétől.

Sz. 207—1904.

Értesítés.

A gazdasági egyesület elnöksége értesíti azon helybeli, ábránfalvi, h.-almási, márénfalvi, fenyédi, h.-keményfalvi, parajdi, farkaslaki, f.-boldogasszonyfalvi gazdákat, kik heremagszükségletüket a kitűzött határidőn belül személyesen, vagy körjegyzőségeik útján bejelentették, hogy a számukra megrendelt vetőmag megérkezett.

Azok, akik 10 kg.-nál kevesebbet kértek, a nagymélt. m. kir. földmiv. ügyi Miniszt. székelyföldi Kirendeltsége részéről 20 százalék árkedvezményben részesülnek kész fizetés ellenében, akik 10 kg.-nál többet kértek azok engedményben nem részesülnek, de az egyesület részéről szept. 1-ig terjedhető hitelt élvezhetnek.

A heremag folyó hó 17-ig az egyesület titkárnál átveheti személyes jelentkezéssel, hogy a fel a kirendeltség által megkivánt kimutatást illetve az egyesület részére a kötelezvényt aláírassa.

Székelyudvarhely, 1904. ápril 9.

As elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

Székely kaszás. Az Ürmösi festőművész képét a megjelent sorsoláson Dr Popp Lőrinc abrudbányai ügyvéd nyerte meg a 129. számmal és Henrik névvel.

Házi asszonynak. Jó oldó mosószeret nyerünk, ha 20 r. klórmész, 25 r. szódát, 10 r. hamuzsirt, 10 r. konyhasót, 10 r. szappangyökért, 5 r. lavendulaolajat és 20 r. borszeszt főzés után vízben feloldunk és azután lehűtjük. Ily módon a beadagolt víz mennyiségéhez képest egy sűrű folyó, egészen pépszerűt megezt nyerünk, melyből körülbelül egy tizedliter 50 liter vízre elegendő. E mosószerrel a ruhának 10-12 órai áztatása által a piszok feloldódik és csak a ruhának csekély mozgására és öblítésére van szükség.

Nyilt-tér*

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin
α bőrt fehérré és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a **legkitünőbb tisztító szernek** bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schaudlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

BOR.

Tisztán kezelt, termelőktől beszerzett **finom asztali- és csemege borok** kaphatók:

Sterba Ödön
fűszerkereskedésében Székelyudvarhelyt.

1 liter szászorbói — 26 kr.
1 liter magyar borvidéki 34 kr.
1 liter királyhalmi — 40 kr.
1 liter szilványi — 50 kr.

Nagyobb vételnél árengedményt adok!
Tessék mintát kérni!

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényénél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utáztatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József, gyógyszerésznél Budapest.**

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt: **Koncz Ármin gyógyszerárban.**

Benedek, Nagy és Konrád

első székely cipőraktára Sz.-udvarhelyt, Kossuth-u.

Dus választék csinos és tartós **cipőkben!**
Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. o
„Fredin” cipőkenőcs kapható. Egy doboz 60 fillér.

Essenciákat

— csalhatatlan bizonyossággal — a legjobb likőrök, borszeszek, különféle szeszek és ecet készítéséhez a legkitünőbb és páratlan minőségű szőlőből szállított. Nagy megtakarítás. — Jószágért felelősséget vállalok. Különlegességekből megbízható receptek. Árjegyzéket, utasítást ingyen és portómentesen küld: **Pollák Károly Fülöp, essenc gyára Prága.** Ügynökök felvételnek

Zárt ajánlatok — ha a bánatpénz mellékelve van — elfogadtatnak.

Feltételek a község házában és a h. szentmártoni körjegyzői irodában megtekinthetők.

H.-Abásfalva, 1904. márc. 29.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró.

A Székelyföld legelőnyösebben ismert cipőbevásárlási forrása!

ORBÁN, NAGY és TAMÁS

kész cipőárú raktára * * *
Székelyudvarhelyt, Kossuth-
* * * * * utca 2. szám.

Van szerencsénk úgy a helyi, mint a vidéki t. közönség b. tudomására hozni, miszerint raktárunkat a tavaszi idény ujdonságaival bőven elláttuk s azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelhessünk. — Raktárunkon kaphatók — mindennemű —

férfi- és női cipők

és ujdonságok, ugyszintén fehér, sárga és bordeaux gyermek-cipők a legjutányosabb árakban. — Különösen felhívjuk b. figyelmét TANNERIN cipő-kenőcsünkre, mely felülmul minden reklam-kenőcsöt, dobozonként 40 fillér árban. — Megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

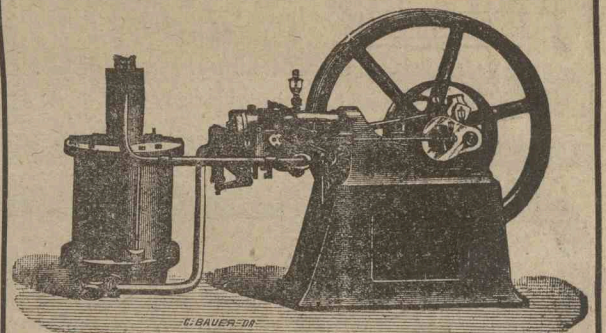
Az idény ujdonságai: Chevreux, Chevreux-lakk stb.

Saját gyártmány. o o Gyors és szolid kiszolgálás.
— — — Aranyéremmel kitüntetve. — — —

Drezdai Motorgyár R.-társaság
(ezelőtt Hille) fióktelepe és műhelye
Gellért Ignác és társa

Budapest, VI., Teréz-körút 41.
(Telefon 12-91.)

Ajánljuk az elismert legjobb, legtekélyesebb, legtar-
tósabb gyártású drezdai benzin-motorokat, lokomob-
ilokat és széngáz-fejlesztős (generatoros) motorokat.
Legegyszerűbb kezelés. Legolcsóbb üzem.
64 kitüntetés. 8 állami érem.

8000 gép a legteljesebb megelégedésre szállítva, Malomüzemre, darálásra, takarmánykamrákba, tejgazdaságoknak, favágáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más gazdasági és ipari munkához a legjobb üzemerő.

A drezdai motorok minden versenyvizsgálaton és kiállításon a legelső díjakkal lettek kitüntetve. — Kedvező fizetési feltételek! — Legmesszebb menő jótállás! — Új! Budapestben főműhelyt rendeztünk be drezdai művezetővel és szerelőkkel.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen. Csodás, gyors hatásu.

A női szépség

elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó teljesen ártalmatlan

FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME.
Törvényesen védve.

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérre, simává és tüdév varázsolja.
ÁRA: kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K, Margit hölgy-por 1.20 K, Margit szappan 70 fillér, Margit fogpép (Zanpasta) 1 K, Margit arcvíz 1 korona.
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő

Földes Kelemen
gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerárban, drogáriában és illatszertárban.

Hamisítók Főraktár Sz.-udvarhelyt: Koncz Legjobb
biróilag Á. és Solymossy J. gyógyszer. tisztító
üldözöttek. szer.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!
Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszmutáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

332-904. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirott község előljárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező 4 szoba és italmérsi helyiség 3 évre nyilvános árvezésen a legtöbbet ígérőnek H.-Abásfalva község házában folyó évi április hó 15-én délelőtt 9 órakor haszonbérbe fog adatni. A haszonbér a korlátlan italmérsi engedély kiadása napjától kezdődik. Kikiáltási ár évi 400 korona.

Brázay-féle sósborszesz

Ha naponta BRÁZAY-féle sósborszeszszel öblögetjük a torkunkat, elejét vesszük a meghűléstől eredő torokbajnak.

Gyár: Nyerges-Ujfalu (Esztergom megye). Sürgöncim: Eternit Budapest. Telefon 12-92. Gyár: Vöcklabruck (Felső-Ausztria).
ETERNIT-PALA AZBESZT-CEMENT-PALA.
 Hatschek Lajos szab.
 Eternit művek: Patschek Lajos Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 33-ik szám.
 Előrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsiakormány. — Kérjen ismertetést

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtetteket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

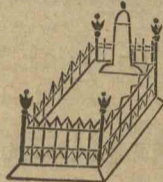
Kelemen Lajos

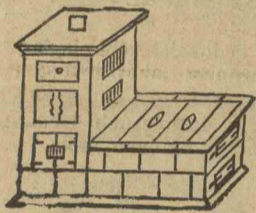
épület-és műlakatos
 Székelyudvarhelyt,
 Petőfi-utca 20. sz.
 (Ezelőtt Szombafal-
 o o vi-utca.) o o

Személyes vezetése alatt, kitűnően berendezett saját műhelyében elkészít bármiféle lakatos munkákat a legolcsóbb árak mellett.

A legfontosabb kivitelű épületvasalásokat, vaskapu, kerítés, tornác, erkély- és sirkerítésrácsokat, modern tüzelőket (sparhelt) és vízvezetési berendezéseket szolgáltatja. Cseplőgépek, szivattyúk,

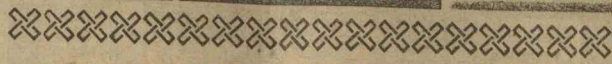
kerékpárok bármiféle javítását elvállalja s az eszakkörbe vágó megrendeléseket úgy helyben, mint vidéken kellő szakavatottsággal és gyorsan teljesíti.

Kerékpárok

mérsékelt árban és kölcsön is kaphatók?

Költségvetésekkel ingyen szolgál!

— Kész butorok —

Székelyudvarhelyt (Batthyány tér 12. sz.) feltűnő olcsó árban és a legjobb kivitelben, nagy választékban kaphatók: **Weisz Ármán** butorraktárában.

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula** bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A kisbirtokosok által

sajátkezűleg a legnagyobb gondal, angolnyelven és rafiás eljárással készített, kitűnő minőségű vagyoniilag szavatolt fajtisztá I-ső rendű miniszteri szokványrendeletnek megfelelő szőlőlugasnak is kiválóan alkalmas csemege és borfajú szőlőoltások a tapasztalatok során fajtisztának, a legjobboknak és legmegbízhatóbbaknak bizonyultak! Minden nagyhangon hirdető, gyárilag füllesztett, reklamizott, előhajtásos oltást messze felülmúlnak! Chassellás, muskotály és más legkiválóbb esemege-fajokból összeválogatott I-ső rendű luga-gyűjtemény ára (melyeknek megeredéseért és jóságáért felelőség vállalatik): 1. Kisösszeállítás (15 darab) 5 korona. 2. Nagy összeállítás (30 darab) 10 korona. a) Borfajok, amerikai riparia portális alanyon oltott gyökeres, fás és zöld oltványok ára tavaszi szállításra: ezer darab 200 korona, száz darab 22 korona, tíz darab 2 korona 50 fillér. b) Csemegefajok, árak tavaszi szállításra értendők: ezer darab 220-240 korona, száz darab 25-30 korona, tíz darab 3-5 korona.

Hazai szőlőfajok! (Filoxeramentes.) **Szőlőkirály!** (Delawáre): A kötött talajon egyedül használható olyan rendkívül korai direkttermő, melynek 25-60 százalékos cukor és szokatlanul nagy szeszartalmu bora igen jó, hasonló a szamorodni másláshoz és a maderához. Silányabb kertli vagy homoki borok feljavítására, Gyengébb évbéli termések háziasítására nem lehet eléggé ajánlani. A delawáre francia szigetéről 17 évvel ezelőtt közvetlenül az érmellékre portált ezen peronosporának ellentálló szőlőfaj termi manapság hazánkban a legjobb és legerősebb bort s méltán nevezhetjük a **borok királyának**. A jövő szőlőszetkinése. Mindenütt megterem egy a homokon, mint a kötött, agyagos, meszes, köves, palás és nyirkos talajokban. — Ezen beoltás nélkül termő, biztosan jól megforradott, rendkívül (tartós szívós zöldhajtása 1-2° hideget is kibíró) korán érő csemegefaj, felhozott előnyeinel fogva, megérdemli, hogy kertjeinkben, barázdákban, kerítések és házaink fala mellett s minden egyéb nem használható helyeken mint **szőlőlugas tenyésztessek**. 100 darabból álló luga-gyűjtemény csomagolva és postára feladva csak 10 korona. — **Borkirály!** (Delawáre) Mintabor két korona.

Riparia portális telepek! — **Nagymennyiségű riparia eladás!** Tisztán kezelt valódi érmelléki fajborok, palackokban ugymint hordókban, kicsinyben és nagyban a legutányosabban beszerezhető s kívánatra válaszbelvagy ellenében bővebb felvilágosítást, vagy egy korona utánvétel mellett mintabort küld: Az **Érmelléki Szőlészeti és Borászati Szak-közlöny**, mint Országos hirdetési kalauz Székelyhid (Biharmegye).

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. Gyors és pontos kiszolgálás!

Alkalmi vétel!

Alapított: 1865.

Tájékoztató rövid kivonat az árjegyzékből:

(A tavaszi és nyári időnyre igen hasznos tudni valók)

Női ruha-kelmék méterenkint	0.25 - 2.50 frtig.
Jó mosó kartonok	0.14 - 0.30 frtig.
„ „ pikétek	0.20 - 0.38 frtig.
„ „ szatének	0.28 - 0.48 frtig.
Selyemfényű voilok	0.28 - 0.40 frtig.
Zefírek	0.18 - 0.40 frtig.
Oxfordok	0.24 - 0.36 frtig.
Lepedő vásznak 156-200 cm. szélességig	0.45 - 1.10 frtig.
Véges vásznak (23 méteres végenkint)	3.50 - 12 frtig.
Férfi ruha-posztók mt.-kint	1.10 - 7.50 frtig.
Diszített női kalapok	0.70 - 12 frtig.
Nap és esernyők, fekete és színes	1.00 - 8.50 frtig.
Női kész bluzok	0.80 - 5.50 frtig.

Dus raktár női és férfi fehérneműekből, férfi és fiu kalapokból. Butorkelmék, asztal és ágyterítők, függönyök, futó és garnitúra-, valamint fali- és ágyelő-szőnyegek. Selyem, gyapju és mosókendő. Abroszok, szalvéták, portörülők és törülköző-kendő. Zsebkendő. Szalagok. Csipkék, csipkeszővetek, csipke-gallérok, zsinórdíszek, nyakkendő és haris-

Férfi és fiu ruhák legújabb divat szerinti elkészítését — mérték után kitűnő szabásért teljes felelőséget vállalva — feltűnően olcsó árak mellett eszközöl.

Tekintettel az árak emelkedésére a fenti olcsó árak csak a jelenlegi készlet kiárusításáig kötelezők.

nyák. Férfi és fiu kész ruhák, saját készítményű matracok. Selyem és cloth paplanok, takarók s több más mindennapi szükségletek.

Férfi, női és gyermekcipők árából:

Kis gyermekcipők 45 krtól 50 krig. Nagyobb füzös 90 - 1.10 - 1.30 - 1.60 - 1.90 - 2.20 frtig. Férfi, bőr, cugos 2.60 - 3.20 - 4.20 - 6.50 forintig. Női, bőr, cugos 2.70 - 3.20 - 5. - forintig. Női bőr, füzös 3. - 3.80 - 4.80 - 5.50 frtig. Női, bőr, gombos finom 4.80 - 5.50 forintig. Női, lakk, kivágott 1.90 - 2.20 - 2.60 frtig. Gyermek, lakk, kivágott 1.50 - 1.70 forintig. Női, chefro, felecipő 2.90 - 3.50 frtig. Női, chefro, gombos 3.30 - 3.80 frtig. Vászongcipő, fekete és barna (női) bőrrel körözve 95 krig. Ugyanez (férfi) 1 frt 10 krig.

Férfi divatosztály:

Egész rend sacco-öltöny 12 frttól feljebb, minőség szerint minden elképzelhető árban. Egész rend Kaiser (salon) öltöny finom anyagból már 22 frttól feljebb; elegáns, finomabb kelméből 28 frttól, legfinomabb kelméből 34 forintig.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék!

Uti bőröndök és kézi-táskák.

Férfi- és fiu kész ruhák ár u h á z a. Ezen ában a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek-cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árban!

Csinos női- és férfi sport, tenis és torna-cipők dus választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék!

Uti bőröndök és kézi-táskák.